

ESF VAHENDITEST RAHASTATAVA TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Õppekava nimetus: (venekeelsetel kursustel nii eesti kui vene keeles):	Arhailine tikand ning selle kasutusvõimalused kaasaegsete tekstiiltoodete kaunistamisel
Õppekavarühm: (täiendus- koolituse standardi järgi)	Käsitöö
Õppekeel:	Eesti keel

2. Koolituse sihtgrupp ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded. *Ära märkida milliste erialaoskuste, haridustaseme või vanusegrupi inimestele koolitus on mõeldud ning milline on optimaalne grupi suurus; ära tuua kas ja millised on nõuded õpingute alustamiseks.*

Sihtrühm:

- omab vähemalt põhiharidust
- üks elatusallikas on käsitöö valdkonnast
- eelistatud vanus 50+

Grupi suurus kuni 12 inimest

Õppe alustamise nõuded:

Õppima võib asuda isik, kes omab vähemalt põhiharidust. Koolitused on mõeldud täiskasvanutele, kes ei õpi kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis tasemeõppes.

Õpiväljundid. *Õpiväljundid kirjeldatakse kompetentsidena, mis täpsustavad, millised teadmised, oskused ja hoiakud peab õppija omandama õppeprotsessi lõpuks.*

- Omab ülevaadet Eesti etnograafilistest arhailise tikandiga esemetest;
- teab arhailise tikandi alapäraseid värvilahendusi ja paikkondlikke eripärasid;
- tikib arhailist tikandit ja selle lisadetaile õigete võtetega;
- valmistab arhailise tikandiga kaunistatud toote kavandi ja tööjoonise;
- tikib kavandi alusel korrektselt ja tehnoloogiliselt õigete võtetega arhailise tikandiga eseme, arvestades kvaliteedinõuetega;
- kasutab arhailise tikandi motiive ja ornamenti loominguliselt tekstiiltoodete kaunistamisel;
- kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib töövahendite kasutamishuudeid ning säästlikku materjali kasutamist.

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga. *Tuua ära vastav kutsestandard ning viide konkreetsetele kompetentsidele, mida koolitusega saavutatakse.*

Tekstiilkäsitöö sell, tase 4

B.2.1 Tekstiilist käsitööesemete valmistamine

) visandab oma idee ja/või loeb etteantud kavandeid;

2) koostab etteantud eseme või kavandi põhjal töö käigu/juhendi koos täiendavate lisadega (skeemid, lõiked või joonised);

3) valib vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades materjalide kuluga;

5) valmistab tööülesandest lähtuvalt ette vajalikud materjalid ja tarvikud;

6) järgib materjalikasutuses säästlikkuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid;

- 8) valib välja sobivad töövahendid ja seadmed, kasutades vajadusel spetsialisti abi;
 9) kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajadusel korraldab lihtsamat hooldust;
 10) valmistab tööjoonise alusel eseme, kasutades sobivaid tööriistu, -vahendeid ja materjale;
 11) töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt;
 12) järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamissuhendeid ning hooldusnõudeid.

Valitav kompetents B.2.5 Tikandi kavandamine ja tikkimine

Tegevusnäitajad:

- 1) teeb kavandi, valib tikkimistehnika, teeb eeltöö ja valmistab tikandi käsitsi;
- 2) koostab tikitud eseme järgi tööjoonise

Põhjus. *Tuua põhjus koolituse sihtrühma ja õpiväljundite valiku osas*

Koolitus võimaldab käsitööga tegelevatel ettevõtjatel oma tehnoloogilisi oskusi täiendada ja seeläbi oma ettevõtte tootearenduses kasutada toodete kannustamiseks ka arhailist tikandit. See on väga vana ja ainulaadne tikandiliik, sest selliselt on rõivaid kaunistatud ainult Mulgimaal ja Kihnu saarel, mujalt maailmast sarnaseid tekstiilinäiteid ei ole. Koolitusel osaleja saab ettekujutuse, kuidas kasutada arhailist tikandit või selle elemente kaasaegsete tekstiiltoodete kaunistamisel. Tikandi algupärane värvilahendus on ainult looduslike vahenditega värvitud lõngatoonidest, ka kaasajal võiks selliselt värvitud lõngade tikandis kasutamine anda tekstiiltootele tervikuna lisaväärtuse. See on kindlasti ka keskkonناسäästlikum lähenemine. Arhailine tikand on tehnoloogiliselt üks lihtsamaid tikandiliike ning ei nõua valmistajalt väga suurt tikkimisvilumust ja kogemust. Eelis on ka see, et tikkimiseks on võimalik kasutada erineva tihedusega kangaid, selleks ei ole vaja loetavate riidelõngadega alusmaterjali, see on nn vabakäetikand. Võrreldes mitmete teiste tikandiliikidega valmivad arhailise tikandiga esemed ajaliselt kiiremini. Arhailise tikandiga on võimalik kaunistada ja ühtlasi lisaväärtus anda erinevates tehnoloogiates (õmmeldud, masinkootud, silmkoelisele, vilditud ja kombineeritud tehnikates) valminud toodetele. Oskuslikul ja loomingulisel kasutamisel on võimalik selle tikandiga väga erinevaid tekstiiltooteid muuta eristuvamaks ja omanäolisemaks. Omandatud oskused suurendavad õppijate konkurentsivõimet tööturul, samuti on nad konkurentsivõimelisemad oma käsitöötööstangut müües, sest nende tootevalik on laiem. Õpiväljundid on valitud kutsestandardi Tekstiilkäsitöö sell, tase 4 põhjal.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	36
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	24
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis)	8
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	16
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	12

4. Koolituse sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus. *Tuua sisu peamised teemad ja alateemad sh eristada auditoorne ja praktiline osa. Esitada õpiväljundite saavutamiseks vajaliku õppekeskkonna lühikirjeldus. Loetleda kursuse kohustuslikud õppematerjalid (nt õpikud vmt) kui need on olemas. Kui õppijalt nõutakse mingeid isiklikke õppevahendeid, tuua ka need välja.*

Õppe sisu:

Teemad ja alateemad:

1. Ülevaade erinevatest Eesti tekstiilipärandi arhailise tikandi näidetest. Auditoorne töö 3 tundi.

- 1.1. Arhailise tikandi levikupiirkonnad – Mulgi, Kihnu jt näited.
- 1.2. Tikandimotiivide seosed teiste keskaegsete kunstiliikidega, omistatud tähendused.
- 1.3. Arhailise tikandi algupärased värvilahendused.
- 1.4. Paikkondlikud eripärad värvilahenduses, motiivides, ornamendi ja kompositsioonilahendustes.
- 1.5. Materjalikasutus ja tehnoloogia.

2. Tikandiks sobivad materjalid ja töövahendid. Auditoorne töö 1 tund

3. Arhailise tikandi erinevad töövõtted. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 9 tundi, iseseisev töö 2 tundi

- 3.1. Töö alustamine, tikandi märkimine aluskangale.
- 3.2. Motiivide kontuuride tikkimise töövõtted.
- 3.3. Motiivide täitepisted ja sobilikud töövõtted.
- 3.4. Äärekirjade tikkimine.
- 3.5. Riideserva ääristamise töövõtted.

4. Esemele tikandi kavandamine ja tööjoonise koostamine. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 1 tund, iseseisev töö 2 tundi.

5. Esemle tikkimine arhailise tikandiga. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 5 tundi, iseseisev töö 8 tundi

- 5.1. Töökäigu planeerimine.
- 5.2. Tikandi märkimine aluskangale.
- 5.3. Tikkimine.
- 5.4. Tikandi viimistlemine.

6. Arhailise tikandi erinevad kasutusvõimalused kaasaegsete tekstiilesemete kaunistamisel. Auditoorne töö 1 tund, praktiline töö 1 tundi.

Õppekeskkonna kirjeldus: Koolituse läbiviimiseks on vajalik esitlustehnikaga varustatud õppeklass, tikkimiseks sobiva valgustusega õppeklass, triikimislaud, aurutriikraud, tikkimisraamid.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid. *Nõutav on vähemalt 70% kontakttundides osalemine ja õpiväljundite saavutamise hindamine. Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus.*

Õpingute lõpetamiseks õpilane:

- demonstreerib arhailise tikandi motiivide tikkimist;
- koostab kavandatud eseme teostamiseks vajaliku töökäigu;
- tikib kavandi ja tööjoonise põhjal eseme, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, arvestab kvaliteedinõuetega ning kasutab materjali säästlikult;
- esitleb valminud kavandit ja selle põhjal tikitud eset;
- esitleb 3 arhailise tikandiga kaunistatud toote visandit.

Hinnatakse mitteeristavalt.

Nõutav on vähemalt 70% kontakttundides osalemine. Koolituse läbinutele väljastatakse tunnistus.

5. Koolitaja andmed

Koolitaja andmed.

Ingrid Uus, lõpetanud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias rahvusliku tekstiili eriala (2004). Rahvakunsti- ja käistöömeister tekstiili alal 6. tase. Alates 2008. aastast Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis käsitöö õppekavarühmas kutseõpetaja.

Õppekava koostaja:

/ees- ja perenimi, amet, e-mail/

Ingrid Uus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli käsitöö õppekavarühma koordinaator

uus.ingrid@gmail.com